РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Сашо Георгиев Пенов[1]

дисертационен труд:

ЧУЖДЕСТРАННИТЕ ЛИЦА КАТО СУБЕКТИ НА ДАНЪЧНОТО ПРАВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

за придобиване на образователна и научната степен „доктор“

(доктор по право)

научна област, професионално направление:

Социални, стопански и правни науки; 3.6.Право

Административно право и административен процес

дисертант: ВЕЛИНА ПЕТРОВА СПИРОВА

БАН, ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

СЕКЦИЯ ПУБЛИЧНОПРАВНИ НАУКИ

1. Данни за дисертанта:

Велина Спирова е получила образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност от регулираните професии „право“ в Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство през периода 2006-2011 г. През 2012г. успешно полага изпитите

[1] член на научно жури, назначено със Заповед № РД-09-120/13.12.2018 г. на Директора на Института за държавата и правото, БАН, за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6 Право на Велина Петрова Спирова

за юридическа правоспособност при Министерството на правосъдието. Така е изпълнено условието на чл.6, ал.1 от ЗРАСРБ за придобиването на образователната и научна степен „доктор“.

2. Учебна, научна и професионална дейност:

На 1.01.2014г. след успешно издържан конкурс Велина Спирова е зачислена със Заповед № РД-09-107/20.12.2013 г., считано от 01.01.2014г. до 1.01.2018г. за задочен докторант в Института за държавата иправото на БАН по Административно право и административен процес. Крайният срок за обучение, съгласно Заповед № РД-09-88/17.10.2017 г. на и.д. директор, за удължаване на срока на обучение, е 31.12.2018 г.. Изпълнила е индивидуалния учебен план и е отчислена с право на защита. В периода на докторантурата завършва два допълнителни обучителни курса в сферата на данъчното право в ИДП на БАН, лятно училище по право на информационните технологии и защита на личните данни в Университета „Готфрид Лайбниц“ в Хановер, Германия, юли-август 2014г., и участва в академичен обмен по програмата „Еразъм“ в Университета в Болоня, Италия – 3 месеца, 2015 г.

През периода на докторантурата кандидатката е участвала в научни форуми, както следва: Шеста национална конференция на докторантите в областта на правните науки, организирана от Института за държавата и правото при БАН, през 2016 г. с доклад „Данъчно правоотношение и субекти на данъчното право“; Седма национална конференция на докторантите в областта на правните науки, организирана от Института за държавата и правото при БАН, през 2017 г. с доклад „Представителство на чуждестранните лица чрез акредитиран представител“; международна конференция, организирана през 2018г. от сдружение „ИФА“ - клон

България и Юридическия факултет на СУ „Св.Кл.Охридски“, на тема „Бъдещето на ДДС. Дигитална икономика.", семинари организирани от БАН.

Докторантката е публикувала в рецензирани издания три статии, свързани с предмета на дисертационния труд: „Данъчно правоотношение и субекти на данъчното право“, Научни трудове на Института за държавата и правото. БАН. Том XIV, София, 2016 г., с. 36 – 43; “Център на жизнени интереси - проблеми при определянето му”, сп. „Правна мисъл“, кн. 2/2017, БАН, София, с. 18 – 27; „Представителство на чуждестранните лица чрез акредитиран представител“, Сборник с доклади от VII национална конференция на докторантите в областта на правните науки, БАН, София, 2017 г., с. 24 – 31.

Участието в научни форуми, публикациите на докторантката и нейният дисертационен труд доказват сериозен научен интерес към динамичната и сложна проблематика на данъчно облагане на чуждестранните лица според правната уредба в Р България. Това е материя, която след членството на България в Европейския съюз постоянно се изменя и допълва, а научните изследвания допринасят за изясняването и усъвършенстването й.

Велина Спирова работи и като практикуващ юрист – юридически съветник в адвокатска кантора 2009г.-2013г.; стажант – одитор и одитор в Одитна дирекция „Специфични одити“; Сметна палата на Република България, 2013 – 2017; в „КПМГ България“ ЕООД, ноември 2017 – май 2018; управител на „ДиПи Адвайзърс“ ЕООД –понастоящем. Според мен научните занимания на кандидатката допринасят съществено за добрата й практическа подготовка.

3. Данни за процедурата

Към заявлението за защита на дисертацията са приложени: творческа автобиография; нотариално заверено копие на диплома за завършено висше образование и приложението към нея; заповеди за зачисляване, за утвърждаване на тема и отчисляване; изпитни протоколи за успешно положени изпити по индивидуалния план; списък и копия на отпечатаните научни трудове; справка за приносите; преценка от научния ръководител; протокол от заседанието на секцията, в която е проведено предварителното обсъждане на дисертационния труд; дисертационен труд на хартиен носител и на електронен носител; автореферат на хартиен носител и на електронен носител; резюме на английски език. На заседание от 12.12.2018г. на секцията по Публичноправни науки след обсъждане на дисертационния труд е взето решение за откриване на процедурата по защита. Представена е и декларация за оригиналност и достоверност по чл.27, ал.2 от ППЗРАСРБ.

Спазени са процедурните изисквания на чл.5 и чл.6 от ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ за провеждане на защитата на дисертационния труд.

4. Данни за дисертацията и автореферата:

Представеният дисертационен труд съдържа актуално изследване на правната уредба на чуждестранните лица като субекти на българското данъчно право. Трудът е първото в българската правна литература изследване на тази проблематика, обхващащо уредбата в различните данъчни закони. Това обуславя теоретичното му значение и практическа насоченост. Теоретичното значение на труда се изразява в критичния научен анализ на правната уредба на чуждестранните лица като субекти на облагане /данъчнозадължени лица/, както и в систематизацията и обсъждането на становищата в българските и чуждестранни литературни източници.

Практическото значение на труда се изразява в обобщаването на съдебната и административна практика, техния научен коментар и препоръките de lege ferenda.

Обемът на труда 174 страници, включително съдържание, списък на използваните съкращения, списък на използваната литература и списък на съдебна и административна практика. Направени са 405 бележки под линия. В структурно отношение изследването съдържа увод, пет глави, заключение, списък на използваната литература. Изследването е съобразено с действащото законодателство към 31.12.2018г. Структурата на труда е подредена логически с оглед целта на изследването, посочена в увода - да очертае правното положение на чуждестранните физически и юридически лица като субекти на данъчно облагане по българското данъчно право. Тя като обхваща от една страна общите теоретични проблеми на данъчното правоотношение и субектите на данъчното право, а от друга - конкретната правна уредба на чуждестранните лица като данъчнозадължени лица в отделните данъчни закони. В заключението са систематизирани изводите от изследването и предложенията de lege ferenda. Така очертаната структура и съдържание на труда показват самостоятелната възможност на автора за научни изследвания.

В изследването са използавин правнодогматичният метод, исторически метод на изследване, както и сравнителноправният метод. Последният дава възможност да бъде анализирано до каква степен българското право отразява тенденциите, които настъпват в резултат на развитието на сходни обществени отношения или институти, които са уредени в други държави – членки, по различен начин. В допълнение са използвани и логически способи за интерпретация на доктрината и практиката. Цялото изследването е

подчинено на критичен анализ на действаща правна уредба. Предметът на изследването изисква и интердисциплинарни правни познания, защото материята обхваща и институти на гражданското, търговското право, правото на ЕС, което доказва задълбочените теоретични знания на автора по финансово, административно и гражданско право, правото на ЕС и способността му за самостоятелно очертаване на научни проблеми и провеждане на научни изследвания. Познанията на автора и научният апарат, който използва, му дават възможност за всеобхватен анализ на изследваната проблематика. Трудът притежава оригиналност, която може да послужи за усъвършенстване на правната уредба.

Направените логически изводи и заключения в дисертационния труд се основават на съчетаното прилагане на горните методи, заедно с правния анализ и синтез, както и с методите на индукция и дедукция. Качеството на разработката от езикова гледна точка е високо, въпреки специфичната терминология.

Постигнати са основните задачи на изследването: проследяване на възникването и историческото развитие на някои специфични за данъчното право институти, какъвто е центърът на жизнени интереси; преглед и анализ на постиженията на данъчноправната теория в областта на данъчното правоотношение и субектите на данъчното право; преглед и анализ на развитието на данъчното право в областта на облагане на чуждестранните лица по Закона за данък върху доходите на физическите лица, Закона за корпоративното подоходно облагане, Закона за данък върху добавената стойност, Закона за акцизите и данъчните складове, Закона за данък върху застрахователните премии и Закона за местните данъци и такси. Съществено са изпълнени и допълнителни задачи: идентифицирането на значими правни

проблеми, които възникват поради слабости в нормативната уредба и предложения de lege ferenda за усъвършенстване на законодателството.

Авторефератът коректно отразява основното съдържание на дисертационния труд.

В съответствие с чл.6 от ЗРАСРБ дисертационният труд съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

5. Научни приноси:

В националната правна литература съществуват отделни изследвания за чуждестранните лица като субекти на данъчното право. Използвайки научното познание от тях, изследванията на чужди автори, практиката на съда на СЕС, националната съдебна и административна практика авторът анализира цялостно съвременната правна уредба, а неговият научен принос се изразява в изясняване на терминологичните и правните белези на понятието и практическите проблеми при правоприлагането.

Заслужава подкрепа обоснованото предложение на дисертанта за изрична правна уредба на данъчната правосубектност, като по мое мнение това може да стане с допълненя на чл.10 от ДОПК. С теоретичен принос и практическо значение е направеното разграничение между категориите „местно“ и „чуждестранно лице“ по смисъла на ЗДДФЛ и ЗКПО и Спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане. От значение за правоприлагането е изследването на критерия „център на жизнени интереси“, като специфичен за данъчното право критерий за физическите лица. като възникване на

понятието, елементи, функция и правни проблеми при определянето му. Ясно е направено разграничение на облагането на лица, които са местни на държави членки на ЕС и тези на трети държави. Разгледано е правното положение на чуждестранните лица при осъществяване на дейности, обхванати от режима на ЗДДС и ЗАДС, включително фигурата на акредитирания представител, като са очертани проблемите за отговорността на акредитирания представител, същността на този вид представителство и неговите задълженията. Направени са отграничения от други сходни форми на данъчно представителство. Теоретичен принос и практическо приложение има подробно разгледаната материя за облагането на чуждестранните лица с местни данъци.

Въз основа на анализа на правната уредба докторантката е направила и предложения de lege ferenda, които са основание за дискусия при бъдещи изменения на законодателната уредба.

6. Критични бележки

В дисертационния труд не срещнах сравнение между понятията за местно и чуждестранно лице във Валутния закон, чуждестранно лице в Закона за насърчаване на инвестициите и същите в данъчните закони, което би допринесло за по-ясно отграничаване на критериите в данъчните закони.

Комплексният характер на изследването и обхващането на всички материални данъчни закони не са позволили на автора да навлезе в детайлите на всички проблеми, свързани с отнасянето на основните елементи на данъчното задължение към чуждестранните лица. Тези проблеми могат да бъдат предмет на самостоятелни научни изследвания. Препоръчвам на авторката да публикува труда.

7. Заключение:

Въз основа на научната стойност на представения дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор по право“, който отговаря условията на чл.6, ал.3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, давам положителна оценка на труда и предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително за придобиването от Велина Петрова Спирова на научната степен „доктор по право“.

20.02. 2019г. .....

проф. Сашо Пенов